

найважливіших принципів, який справді розвиває навички самоаналізу й аналізу.

Після цього кожній групі потрібно дати декілька хвилин для обговорення їх праці, для пошуку більш ефективних шляхів для досягнення бажаного результату. З усього сказаного можна зробити висновок, що не можна жаліти часу на проведення аналізу роботи групи, підведення підсумків того, що вийшло й над чим треба буде працювати. Розподіл учнів за різномірними групами-задача вчителя.

Наш спільний досвід використання методики груп співробітництва показав, що учні отримують більше можливостей застосувати свої знання й уміння продуктивно та різнопланово.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНО ЕКОЛОГО- ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЇ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Вчитель Білецька Т.А., Конотопська ЗОШ №5

Для формування випускника, який досконало володіє життєвими компетентностями, на практиці реалізується компетентісно орієнтований підхід у викладанні хімії. Організовується навчально-виховний процес таким чином, що відбувається набуття особистістю певної суми знань і досвіду, які дозволяють їй робити висновки, переконливо висловлювати власні думки, діяти адекватним чином у різних ситуаціях.

Однією з проблем сучасної школи є відчуження учня від навчально-виховного процесу. Це призводить до послаблення внутрішньої мотивації, розвитку негативних явищ, пов'язаних з небажанням учитися. Під час викладання хімії в 7-11 класах вчителем використовується відповідно до вікових особливостей дітей різноманітні методи й форми компетентісного підходу, а саме:

- інформаційно-рецептивні методи: лекція, розповідь, бесіда, конференція та ін;
- репродуктивні методи: семінари, вправи, розв'язування задач, практичні роботи, лабораторні роботи, суспільний огляд знань;
- методи проблемного навчання: уроки постановки проблем та їх розв'язання, проблемні ситуації, експериментальні задачі;
- методи програмування: алгоритми, тести, диктанти; творчі методи: захист рефератів, складання хімічних казок, складання

задач, кросвордів, захист презентацій, дидактичні ігри, рольові ігри, вистави.

Використання таких форм і методів формує в учнів мотиваційну компетентність, яка пов'язана з внутрішньою мотивацією, інтересами, індивідуальним вибором особистості (здатності до навчання, навичками адаптуватися й бути мобільним, уміти робити власний вибір, установлювати особисті цілі, формувати практичні навички, мати потребу й бажання навчитися проявляти творчість). Під час викладання хімії учитель формує групу загальних (пізнавальна, особистісна, соціальна, методологічна) та предметних (процедурна, логічна, технологічна, дослідницька, методологічна) компетентностей. Зупинимось на останніх.

Предметні компетентності – складова загальногалузевих компетентностей, яка стосується предмету хімії.

1. Процедурна компетентність формується під час розв'язування типових задач із хімії. У всіх класах (7- 11) учитель використовує алгоритмічні приписи для розв'язування типових задач (I етап). Відтворення задач, що виникають в індивідуальній і соціальній практиці й зведення їх до типових; уміння розпізнати типову задачу або звести її до типової (II етап). Використання різних інформаційних джерел для пошуку процедур розв'язання задач (III етап).

2. Логічна компетентність – формування володіння дедуктивним методом доведення та спростування тверджень. Вона досягається шляхом володіння понятійним апаратом і використання його на практиці (поняття, хімічні й фізичні властивості); установленням причинно-наслідкових зв'язків між будовою, властивостями і застосуванням, генетичних зв'язків); проведенням обґрунтування правильності і пошуку логічних помилок у міркуваннях; використанням хімічної символіки на практиці при оформленні генетичних зв'язків і логічних ланцюгів.

3. Технологічна компетентність — володіння сучасним хімічним пакетом (склад → будова → властивості → добування → використання).

4. Дослідницька компетентність — володіння методами дослідження хімічних речовин, процесів, соціально та індивідуально значущих завдань. Ця компетентність формується під час проведення практичних робіт у 8 — 11 класах з теми “Розв'язування експериментальних задач”.

5. Методологічна компетентність — уміння оцінювати доцільність використання хімічних речовин та процесів для розв'язування індивідуально і суспільно значущих завдань.

Обов'язковими компонентами уроків хімії є мотивація діяльності,

фізкультмомент і рефлексія. Таким чином учитель забезпечує достатню рухову активність дітей на уроці, гармонічні стосунки в колективі, плідну співпрацю учнів при виконанні завдань та вибір оптимального темпу проведення уроку, реалізуючи компетентний еколого-валеологічний підхід до проведення уроків. Наприклад, при проведенні контрольних робіт кожен учень отримує індивідуальне завдання особисто. Це дозволяє дитині вибрати свій, доцільний тільки для неї темп виконання контрольної роботи та раціонально розподілити й використати час для виконання завдань різної складності. Таким чином реалізується основна мета діяльності сучасної школи: навчити учнів рзв'язувати нестандартні задачі, оволодіти технологією життєвого успіху, навичками соціальної мобільності, конкурентноспроможності.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Доктор філософії в галузі управління людським ресурсами
Пономаренко Т.М., КФМАУП

Розвиток транснаціональної освіти полягає в поширенні можливостей українських освітніх закладів експортувати освітні послуги на європейському та світовому ринках. На нашу думку, саме цей напрям потребує найбільшої уваги з боку освітніх органів державної влади.

В часи Радянського Союзу в українських вищих навчальних закладах навчалось багато іноземних студентів. Сьогодні їх кількість значно зменшилась і складає 11,277 тис. (0,5% від загальної кількості студентів). На нашу думку, для того, щоб розвивати діяльність в аспекті залучення іноземних студентів, необхідно провести низку заходів за наступними напрямками:

- визначення стратегії, якої буде дотримуватися Україна у процесі розвитку транснаціональної освіти.

Відзначимо, що на сьогодні виділяють чотири стратегії: взаєморозуміння, міграції висококваліфікованих фахівців, збільшення доходу, можливостей розвитку. Причому стратегії міграції висококваліфікованих фахівців і збільшення доходу використовуються для стимулювання експорту освітніх послуг, а стратегія можливості розвитку – імпорту освітніх послуг.